



Lärande, förståelse och minne

1 % ⇒) ← ← `

Barn kan ha svårt att utveckla sitt tal och språk på flera sätt. De kan till exempel ha svårt att få fram ord eller uttala ord, ha svårt att förstå vad andra säger eller ha svårt att göra sig förstådda. Det finns stöd och hjälp att få om barnet behöver.

Språk och tal är viktiga för barnets utveckling. Förutom hur man pratar handlar det också om att kunna förstå och göra sig förstådd, fungera tillsammans med andra, kommunicera och att lära sig saker.

Här kan du läsa mer om [hur barns tal och språk utvecklas i olika åldrar](#). För de allra flesta utvecklas språket och talet väldigt snabbt under de första åren.

En del har svårigheter i utvecklingen av tal och språk och behöver få hjälp. Här kan du läsa om när.

9 ← ✕

Barnet kan till exempel ha en eller flera av dessa svårigheter med sitt tal:

- Svårt att uttala vissa språkljud och ord, jämfört med barn i samma ålder. Barnet säger till exempel t och d i stället för k och g. Ko kan i stället uttalas to och gammal blir dammal.
- Svårigheter med uttalet varierar. Samma språkljud eller ord blir ibland rätt och ibland fel. Det kan till exempel se ut som att barnet söker med tungan och läpparna efter rätt uttal.
- Talet stoppas upp och kan låta hackigt, trots att barnet vet vad hen vill säga.
- Talet går väldigt fort. Det kan låta som att barnet snubblar över orden eller hoppar över vissa stavelser eller ord. Talet blir otydligt och svårt för andra att förstå.

Barnet kan till exempel ha en eller flera av dessa svårigheter med sitt språk:

- Sen med att börja prata.
- Svårt att sätta ihop meningar så att orden kommer i rätt ordning och med rätt ändelse. Meningarna är korta och enkla.
- Ordförrådet är litet. Barnet har svårt att uttrycka vad hen vill så att andra förstår.
- Svårt att förstå ord, meningar och eller instruktioner. Barnet har svårt att förstå vad andra säger.
- Svårt att förstå sociala sammanhang. Barnet missförstår vad andra menar med det som sägs med ord eller kroppsspråk.
- Svårt att hänga med i samtal med andra. Hen har svårt att hinna säga något innan samtalet har gått vidare.
- Svårt att använda och tolka ögonkontakt, kroppsspråk och ansiktsuttryck.
- Svårt att vänta på sin tur i samtal och har svårt att anpassa sitt språk till situationen.

% ` ← (

För barn som talar flera språk sker utvecklingen av de olika språken i samma takt som hos barn som talar ett språk. Barn börjar prata vid cirka ett års ålder, oavsett om de talar ett eller flera språk. Har barnet svårigheter i utvecklingen av tal och språk påverkar det hens alla språk.

Svårigheterna orsakas inte av att barnet talar flera språk. Därför ska man inte sluta prata något av de språk som hen har.

9 ⇒ ' ← % % " ⇒ ←

Svårigheter med tal och språk förändras ofta över tid. Därför kan det märkas på olika sätt i olika åldrar.

För en del barn är svårigheterna kvar hela livet, men de kan variera.

Ibland får barn svårigheter som inte märks när de är yngre men som visar sig när de blir äldre och går i skolan. Det kan till exempel vara svårigheter att läsa och skriva eller svårigheter att lära sig saker.

Lätta svårigheter kan handla om att barnet har svårt med exempelvis uttal. Vid stora svårigheter kan de ha svårt att både uttrycka sig och att förstå. Det är vanligt att sådana stora svårigheter finns kvar hela livet.

Det är viktigt att söka hjälp oavsett om barnet har stora eller lätta problem.

1 ' ⇒) " ⇒

Kontakta någon av dessa om du är orolig eller tror att ditt barn har svårigheter med tal eller språk:

- En [barnavårdscentral, BVC](#), om barnet inte har börjat skolan.
- Skolans elevhälsa, om barnet går i skolan. Läs mer [om elevhälsan](#).
- En [logopedmottagning](#). I vissa regioner kan du kontakta en logoped direkt, i andra regioner behövs [remiss](#).

Många mottagningar kan du kontakta genom att [logga in](#).

På [BVC görs regelbundna uppföljningar](#) av hur bland annat tal och språk utvecklas. Svårigheter brukar därför fångas upp tidigt.

Ibland kan personal i förskolan eller skolan vara orolig för barnets tal eller språk och påtalar det för dig.

Det är viktigt att barnet får hjälp så tidigt som möjligt. Du kan få stöd i hur du kan förstå svårigheterna och råd om hur du kan hjälpa barnet.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#) och hjälp med var du kan söka vård.

9 % % ←← ⇒ ←

Barn kan påverkas av sina svårigheter på olika sätt. Här nämns några exempel:

- Barnet verkar inte vara särskilt bekymrad eller orolig. Hen pratar och leker som andra barn.
- En del undviker situationer där de behöver prata med andra. Det kan bland annat kännas svårt att prata inför andra, till exempel i förskolan eller i skolan.
- Det är svårt med kompisar. Barn som har språksvårigheter kan ha svårt att hänga med i samtal och aktiviteter med jämnåriga. Det kan vara svårt att få vara med i lek och aktiviteter på samma villkor som andra barn. Det är lätt att de hamnar i konflikt.
- Barnet blir retad av andra barn. Det kan göra att hen mest leker för sig själv och håller sig till ett fåtal lekar.
- Barnet är mycket trött efter exempelvis en dag i förskolan eller skolan. Hen har ansträngt sig hela dagen för att

hänga med och det kan ha blivit många missförstånd. Barnet kan visa detta hemma som utbrott till exempel i form av skrik. Barnet kan också dra sig undan.

%)) .. ⇒

Barn utvecklar sitt språk tillsammans med andra under vardagsaktiviteter och lek. När du pratar med ditt barn och lyssnar på vad hen säger lär sig barnet att kommunicera.

Allra viktigast är att du försöker förstå vad barnet vill säga oavsett på vilket sätt det sker.

Här följer några råd för dig och andra i barnets omgivning:

- Låt barnet få prata klart i lugn och ro.
- Visa att du vill lyssna och förstå.
- Fråga, om du inte förstår vad barnet säger.
- Be barnet visa på något annat sätt vad hen vill säga, till exempel genom att peka.
- Läs böcker eller berätta för ditt barn.
- Kom ihåg att barn brukar göra så gott de kan.
- Retas inte och förlöjliga inte.

% ← (.. ←←

För en del är metoden TAKK bra. Det är en förkortning för Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation. Det är ett stöd när ni kommunicerar. Du och barnet använder då tecken för att förstärka vissa ord när ni pratar. Det gör det lättare för barnet att förstå och uttrycka sig.

Läs om hur du [kan utveckla barnets språk och tal](#). Texterna är uppdelade i olika åldrar.

← %← ⇒ ⇒ ←← ← ` ←

Barn är ofta mer medvetna om sina svårigheter än vad du och andra tror. Att prata om svårigheterna på ett öppet och enkelt sätt gör det inte värre.

Berätta för barnet om du har sökt hjälp och stöd, så att det inte blir en överraskning. Berätta också varför. Låt hen vara delaktig. Du kan också prata med barnet redan innan du söker hjälp.

6 ← ` % (.. ` % ` %

Berätta för personalen om barnet har svårigheter. Då kan de vara delaktiga, ge stöd och hjälpa.

% .. %% ` ←← %%

Barnet träffar en logoped.

En logoped arbetar med personer som har svårigheter med bland annat tal, språk och kommunikation. Logopeden utreder vilka svårigheter barnet har och om barnet behöver hjälp.

Barnet och du får berätta om hur ni upplever barnets tal och språk. Logopeden pratar med barnet och lyssnar på hen. Logopeden gör en del test för att undersöka vad barnet kan och vad hen har svårt med.

Logopedens bedömning utgår från barnets hela utveckling. Ibland får barnet remiss till andra yrkeskategorier, till exempel en psykologmottagning eller en hörselmottagning.

Logopeden beskriver vilken typ av svårighet barnet har. Oftast leder bedömningen till en diagnos. Det finns många olika former av talstörningar och språkstörningar.

Efter bedömningen kan barnet erbjudas behandling, om det behövs.

% %

Behandlingen sker hos en logoped.

Ni får information om barnets talstörning eller språkstörning, hur den kan utveckla sig och hur den kan behandlas. Sedan beslutar ni tillsammans med logopeden hur behandlingen ska läggas upp. Behandlingen beror på hur gammal barnet är och vilka svårigheter hen har.

Du är med och är delaktig i behandlingen. Du får råd om hur du kan hjälpa ditt barn.

Hur mycket stöd barnet behöver varierar eftersom talstörningar och språkstörningar kan vara olika. En del behöver mycket stöd under lång tid.

© % % % % ' ←

En del barn eller deras föräldrar får gruppbehandling. Det kan till exempel vara grupper med barn och unga som har liknande svårigheter. Där får de prata om sina svårigheter och träna på det som behövs. Grupper för föräldrar kan till exempel vara kurser i metoden TAKK eller kurser i hur man stöttar utvecklingen hos barn som har en talstörning eller språkstörning.

Ibland är också barnets förskola eller skola delaktig i behandlingen genom att logopeden handleder personalen.

4 ⇒ % %

Barnet och du kan få övningar att göra hemma. Mycket av det som barnet behöver träna på sker på ett lekfullt sätt hemma, i förskolan eller skolan. Ni får mål för behandlingen och logopeden följer upp hur det går genom att träffa barnet och dig.

` ⇒ ' ← ← `

Svårigheter med utvecklingen av tal och språk har att göra med hur hjärnan fungerar och hanterar information. Flera områden i hjärnan behöver samordnas för att man ska kunna tala, förstå och kommunicera. Hjärnan kopplar ihop det som man ser, hör, minns och har lärt sig. Vid svårigheter avviker utvecklingen från det förväntade jämfört med barn i samma ålder.

3 (← ← (←) ←

Svårigheter med tal eller språk är ofta ärftliga. Det innebär att barnet har fått med sig anlag i generna från sina föräldrar. Genetiska syskon, föräldrar och morföräldrar eller farföräldrar till barnet kan därför ha liknande svårigheter.

Ibland finns ingen förklaring till svårigheterna.

% % ⇒ % % ⇒ ' ←

Ibland kan svårigheter med tal och språk vara en del i andra tillstånd. Det gäller till exempel vid [intellektuell funktionsnedsättning](#), [adhd](#) eller [autism](#).

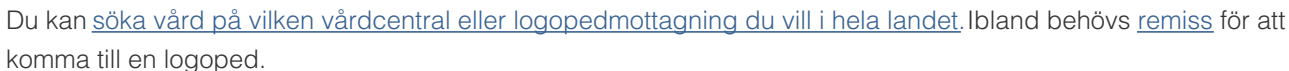
En del svårigheter i utvecklingen av tal och eller språk beror på [nedsatt hörsel](#) eller medfödd [läppspalt](#), [käkspalt](#) och [gomspalt](#).

Många med språkstörningar har också lässvårigheter, till exempel [dyslexi](#).

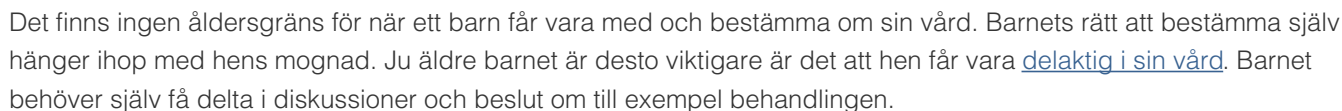
1 % ⇒ ← `

Barn kan få svårigheter med tal och språk på grund av en olycka eller en sjukdom. Det kallas för förvärvad talstörning eller förvärvad språkstörning. Sådana förvärvade störningar kan till exempel uppstå efter en drunkningsolycka, vid [epilepsi](#) eller [en hjärntumör](#).

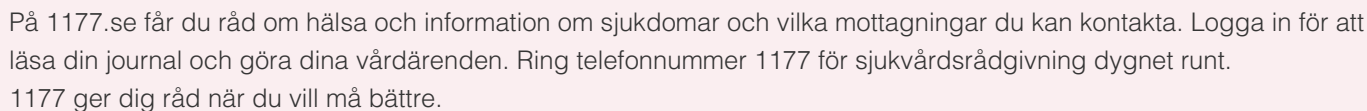
Den här texten handlar inte om det.



Ställ frågor om ni inte förstår. Ni kan också be att få informationen utskriven för att läsa den i lugn och ro. Om det behövs tolkning till andra språk kan ni ha rätt att få det. Ni kan även ha rätt att få tolkhjälp vid hörselnedsättning.



Nelli Kalnak, specialistlogoped, logopedmottagningarna i Helsingborg och Ängelholm



Hantering av kakor

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).